

Johann Simonius Magnus Kanngiesser

Tyrocinium Rhetoricum De Adagio Nihil Cum Amaricino Sui

Rostochi[i]: Pedanus, [1613]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729134784>

Druck Freier Zugang

M. Kanningesser.
R. U. phil. 1613.

TIROCINIUM RHETORICUM
DE ADAGIO
NIHIL CUM
AMARICINO SUI.

Exercitiij gratia adornatum,

ET

In Collegio Oratorio

CLARISSIMI VIRI,

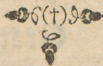
Dn. M. IOHANNIS SIMONII,
Eloquentiæ in alma Rosarum Academia
Professoris publici,

recitatum

à

MAGNO KANNGIESSERO A. P.

Quarto Non. Martij 1613.

ROSTOCHI

Typis Joachimi Pedani.

VIRIS,

*Reverenda dignitate, prudentia veneranda,
laudata integritate virtute & eru-
ditiōe conspicuis,*

Dn. M. AUGUSTINO BURMEISTERO,
Anclam ad D. Nicolaum Pastori
vigilantissimo;

Dn. GEORGIO SCHELIO,
SENATORI ibid. meritissimo;

Dn. MICHAELI HERRVVIGIO,
Civi ibid. primario;

Dn. MATTHIAE SCHUTZIO,
Ludi literarij publici ibid. Moderatori
peritissimo;

*Meis quondam Praceptoribus fidelissimis:
Fautoribus etiamnum ac Promotoribus
benevolentissimis,*

Hoc quicquid est

Gratitudinis studio

Dicare, quia debui, volui

Magnus Kanngiesser.

NIHIL SUI CUM AMARICINO.

Philosophiam moderi animis, sollicitudines detra-
here, a cupiditatibus liberare & timores pellere,
empirica, Auditores, sunt veterum elogia. Quo
sanè nobilissimo Philosophiæ usu, quanquam
nullo non tempore adversus iniquos malevolen-
tium insultus maximè epus fuit, an unquam ta-
men magis quàm hodie, dubito an jure quis du-
bitet. Quoruscumque enim quicquid vestrum est, qui
non, facta vel persunctoria nostrorum tempo-
rum cum superioribus contentione, prono assen-
su atq; ambobus, quod dicitur, pedibus mecum in hanc descendat sententiam:
Si qua mundi eras fuit, vitæ secunda; si quod seculum flagitijs infame; certè
hoc quod nunc degitur ævi, quod præterlapsos inde à primis mundi incuna-
bulis usq; annos vitiorum in luxuria multis omnino parasanguis post se relinquit
omnes. Annon enim inaudita jam & nefanda scelera agmine quasi facto ca-
tervatim regnant, ac quoscumq; vite ordines ceu cataclysmus inundarunt?
Atheismus, hypocrisis, epicureismus, invidia, calumnia, sophistica, & quis fando
memoret? Nimirum hic probe muniendus est animus incorruptus & recti
amans, ne talibus portentis deterritus à regia viæ descedat. Quod dum agi-
mus nos, etsi à prava mundi colluvie videmur, sanis probisq; infestamur: adeo
tamen nostra nobis militia deserenda non est, ut eò acrius rem urgeamus plu-
ris facientes sanctissimæ Ordinationis divine oracula, quibus docendi discendiq;
labor nobis injungitur; quàm vana & profana vel rerum ludicrarum vel ma-
nifeste impietatis crepitacula, quibus nos mundus à recto tramite abducere sat-
agit. Sed cum multa sint à Philosophis disputata, quæ non minimum valent
ad animi instructionem; præ cæteris mihi scitis illis ac rotundis veterum dictis,
Adagia que vocant, maximum ad eam rem videtur inesse momentum. E quo-

rum infinita multitudine mihi hoc tempore tractandum selegi illud, cuius A. Gellius libri lucubrationum suarum 20. c. ult. meminit: Vetus, inquit, proverbium est: NIHIL CUM AMARICINO SIM. Id quæ originis, quæ veritatis ratione dicatur, dum ego dispicio; vos amabo Auditores facite, ne vestro mihi favore & attentione defuisse videamini.

In vestibulo autem, ut eò minùs à præfixo scopo aberremus, in vocabuli ærymon inquirentium nobis est. nam qui nescit quid nominis, quid rei sit scire nequit, communi tritum sermone verbum est. Vox itaq; amaricinum seu Amaracinum (utraq; enim habetur lectio) est ab Amaracus, nomine herbæ, quam alij Persam, alij Sampsuchum, alij Majoranam vocitant: quarum appellationum omnium & singularum *Αμαρινον* & rationem qui desiderat, petat ex Plinio & Dioscoride. Nos tamen, ne omninò nihil dixisse videamur, illam verbo uno atq; altero tangemus, quæ instituto nostro maxime inservit. De qua in Comment. ad lib. 1. *Æneid.* Virgil. Servius refert: Amaracum Cynare Regis Cyprî fuisse Unguentarium, qui optimi plenum unguentû alabastrum, quem ferebat, casu fortè lapsus cum fregisset, effusione ejus odorem excitavit, quem supra nultus. Unde factum, ut non ipse tantum Amaracus, dolore contabescens, Decorum commiseratione in ejusdem nominis herbam transformaretur, verum etiam qualibet præstantioris fragrantie unguenta amaricina dicerentur. A quibus cum SIMS abhorreat, factus hinc est locus proverbio: NIHIL CUM AMARICINO SIM. Nequaquam verò opinandum nobis est; Veterum sapientiam vel hic vel alibi in primo externoz dicti sensu acquievisse: sed ita potius statuendum est, proverbiorum cognitionem amplissimum frequentissimumq; olim ad mores in omni vita describendos & regendos usum habuisse; cuius rei non parum videtur argumenti esse, quòd multi magni nominis auctores integra de ijs volumina contexerunt. Sic hac nostra parcemiâ, quisquis fuerit ejus auctor, significare voluit, multis pinguioris ingenij hominibus vel optima sordescere & displicere, non aliter atq; amaricinum unguentum malè oleosui, sætoribus sese oblectanti bestie.

Sed fortè *ωαεγδοζον* vobis narrare videor. Quis enim credat unquam tam perversamente quempiam esse posse, ut res bonas negligat ac contemnat, sætidus & rancidas in precio ac delicijs habeat? Ita est, ut, quæ dixi, prima fronte appareant absurditate sua non carere. Verùm experientia quotidiana, rerum illa omnium vulgò dicta magistra, an ea cum veritate commercium habeant, *ωαεγδοζον* haud obstante, sat loquitur. Cui vos eò minùs suffragia vestra dare renuetis, quòd & res ipsa causis ac rationibus suis non destituantur.

tuatur. *Quenam autem ille? Per multa sane, Auditores, eaq; non leves;*
quas omnes cum ex Cæcæ quadam hic recensere & exacta lance pensitare,
neq; ingenij neq; instituti fert ratio mei. Quocirca leviter transibo, & unam
atq; alteram tantummodo perstringam. Perpendite quæso stulticiam multo-
rum hominum & plus quàm asininam stoliditatem; nî spes me fallit, magnam
partem cessabitis mirari. Videas enim quosdam tam stupide & bardæ indolis,
ut verum nec intelligant, nec serio investigent, sed absq; iudicio falsis temere
applaudant, & nihilominus pulchrè sibi sapere videantur: quo ipso nil turpius,
nî stultius esse ait Cicero. Hi itaq; si, suum juxta iudicium, oletum quan-
doq; rosæto præferunt, quid novi hoc habet? Quo semel est imbuta recens ser-
perabit odorem testa diu, vulgatum dictum est. Quod ut verè de vasis testa-
ceis dicitur: ita non minus rectè quàm eleganter ad alias etiam res & vel ad
animum ingeniumq; humanum accommodari potest, cum quo similiter compa-
ratum esse animadvertas. Dum enim multi naturaliter sibi insitas avii rea-
tus sordes adeo non expurgant, ut in dies etiam magis magisq; incrustent; sit, ut
quicquid ijs vel tandem boni offeratur, cum nausea repudient, & sibi met ipsi
illius bonitatem & præstantiam turpissimum in factorem convertant. Nam
sincerum est nisi vas, quodcumq; infundis, acescit. Quo sensu Apostolus ille Tar-
sensis Tit. 1. v. 15. de impijs scriptum reliquit: Omnia munda mundis; coin-
quinatis autem & infidelibus nihil est mundum, sed conspurcata ipsorum mens
& conscientia. Accedit huc magna hominum malitia, inq; ea corrigenda supina
ignavia & oscitantia. Postquàm enim inde usq; ab utero materno cor huma-
num extrema occupavit malitia, quæ extirpari nequit: omni ope & studio in
id incumbendum erat, ut ejus luxuries, quantum quidem fieri posset, incisa re-
tunderetur, ne altiores subinde ageret radices. Sed id ipsum à plerisq; adeo
non curatur, ut non solum sibi ipsis ab hac peste non caveant, verum suis etiam
suaq; fidei commissis perversâ partim indulgentia, partim pessimis pessimæ vitæ
exemplis latam ad flagitia fenestram aperiant, illosq; tantum non porrecta ma-
nu ad nequitia scholam deducant. Sicuti enim sus mater porcellos maturè
educit ad stercora: ita impij sat tempestivè ad improbitatem condoces faciunt fi-
lios. Hinc contingit, ut exempla in mores abeant; mores consuetudinem, at-
trahant; consuetudo increbescens naturam imitetur; natura ne furca quidem
expelli se sustineat. Hujus ergo farina hominibus quid boni placere? quid eo-
rum oculis gratum & amabile? quid auribus suave & delectabile? quid ani-
mo jucundum acceptumq; è rerum verè bonarum censu exhiberi posset? cum
penitus corrupti sint, & ad Diaboli τὸ πονηρὸν illius ingenium propendeant;

cujus partes sectantur; à quo etiam fatigantur & impelluntur. Etenim hoc omninò persuasum habeamus, inter omnes omnium malorum, in quibus nundus jam consenuit, causas familiam ducere furorem Diaboli, quo afluat, non antè quiescens frigidam suffundere mortalibus, quàm malorum hinc inde à se sparsa semina largam in messem succrescant: bonæ contrà res negligantur, pessudentur. Quæ omnia acriori qui considerat obtutu, fatēbitur haud præter rationem dici, non posse non fieri, quin malè feriatæ illi & bonè magnæ hominum turbæ optima sordēant. Verum post hæc generaliores aliæ superest hujus peruersitatis causa, & ea quidem occulta, quippe satis evidentèr adhuc perquisita à nemine; quam Græci ἀντιπάθεια vocant, cujus vestigia deprehenduntur in uniuersa propè rerum natura: cujus exemplis contemplantis nos etiam aliquantulum indulgebimus. Quis nescit homines quosdam quàm tenacissimo amoris glutine quasi compactos ad invicem coherere? quamvis neuter in altero videat vel virtutum simulachra, vel officiorum merita, quibus ad tantam benevolentiam incendatur. Contrà alios videas furis flagrare odijs, immortalesq; alere similitates, etiamsi inimicitarum illarum causa pateat nulla. De suo in Volusium occulto & imis insidente medullis odio Catullus sic scribit: Non amo te Volusi, nec possum dicere quare; hoc tantum possum dicere, Non amo te. Ita neminem vestrum fugere autumo, quòd multi à certis quibusdam animalibus, cibis alijsvè rebus abhorrent: dum alij felium, alij murium, araneorum alij, alij ranarum; alij aliarum rerum attactum, conspectum aut præsentiam omninò ferre nequeunt; id quod certis sæpenuerò indicijs manifestò comprobant. Idem in casei, butyri & similibus esculentorum esu ac usu quoq; contingere videmus. Pellustra irrationalium animantium multitudinem, & admirandam disquisitione facta deprehendes disidiorum varietatem. Elephanti murem odit, & ea re pabulum quoq; in quo murem aut ejus excrementa conspexit, avertatur. Delphino cum muræna, crocodilo cum ichneumone capitale intercedit odium. Quid dicam de lupis & ovibus, tanta dissensionis acrimonia mutuo disjunctis, ut post utriusq; animalis mortem ejus reliquie non exigue adhuc conspiciantur. Hinc pediculosi fieri dicitur pelles ovinae propter morsum lupi; fides lupinae & ovilla in instrumentis musicis perpetuò dissidere perhibentur, neq; unquam concordare: lupinae etiam pelles ovinae absumere seu vitare feruntur: atq; tympana lupino obducta coris disrumpere alia, quæ ovillo obducta sunt, nudo saltem sonitu. Inter simiam animal verusatissimum & leonem in tantum ab omni dolo alienum, quantum robore valet, insignis item est ἀντιπάθεια; quæ eò usq; se extendit, ut morbo laborans leo non nisi carnibus simia-

*sententiam curetur. Similiter inter araneum & serpentem magna est; inter
 polyphemum autem & locustam pisces tanta, ut, si ambo eodem in reti hereant
 capti, locusta præ metu polyphi, si adesse eum senserit, emoriatur. Nec leve est
 dissidium inter ciconias & vesperilionibus, cujus tanta vis est, ut illarum ova solo
 horum contactu sterileseant; unde ciconie platani folia in nidis deportare so-
 lent, ne evis à vesperilionibus, à idem platanum reformidantibus, sit periculum.
 Leo bestia robustissima exhorrescit ad cantum galli, cujus conspectu propè exa-
 nimari scribitur basiliscus: unde qui in Africa peregrinantur, gallos secum fer-
 ro consuevere, quod ea regio basiliscis tam innumeris quàm horrendis abundet.
 Et id genus exempla per quam multa sunt, quæ si vellem conquirere & recen-
 sere, nec tempus nec vox mihi sufficeret. Taceo jam illa, quæ in rebus omni
 sensu orbis sese offerunt. nam nota est prælustris illa antipathetica affectio inter
 adamantam & hircinum sanguinem; nec ignota est illa inter magnetem & al-
 tium. Scitis quippe ut adamas hirci sanguine emolliatur, & ut ferrum negli-
 gat illius alio magne. Quid dicendum erit de istis, quæ in sylvis ac horris vi-
 gent? Anne quercus & olea *ὄνυκτος* discordant? ita cerè, ut si altera
 alterius ramis inseratur, aut juxta eam saltem in eadem scrobe ponatur, emo-
 riatur utraq;. Vitis ut ulinum maximoperè ambit & omnia sermè, quæ po-
 test, claviculis suis comprehendere solet: ita unam præ cæteris refugit brassi-
 cam, inq; diversam ab ea partem se averit; quæ contrarietas in expressis
 utring; succis etiam durat: quia brassicæ succus vino adversari & ebrietati re-
 sistere dicitur. Ipsa rursus brassica origano opposita exarescit. Et, ut ad insti-
 tutum me revocem; eundem in modum amaricinum peculiari quadam pro-
 prietate suillo generi inimicum est & veneni instar, siquidem Lucretio credi-
 mus, cujus hi sunt versus: Deniq; amaricinum fugitat Sus & timet omne un-
 guentum, nam setigeris subus acre venenum est. Cui suffragantur multi aliq;
 inter Physiographos, qui prodiderunt, non posse suillum genus in Arabia vivere,
 quod ea terra odoramentorum sit feracissima; porci autem fetidis magè sordi-
 diq; rebus delectentur. Hæc autem si tam frequentè in cuncta propemodum
 universitate occurrit repugnantia: quid obstat, quod minus ei in hoc quoq;, quod
 tractamus, argumento aliquid tribuamus; nequaquam verò tantum, quod
 rem ipsam à culpa & reprehensionis nota vindicare valeat. Quamvis enim
 omnia hæc, quæ commemoravi, *ὄνυκτος* documenta ita sese habeant, ut
 aut nullo aut difficilimo cum labore mutari queant, quin suo etiam modò natu-
 ralia dicantur: propterea tamen nature per omnia convenire, haud equidem
 affirmarim. Per se enim quæq; res in suo genere bona est creata & ad commu-*

mem in vita usum destinata, atq; exinde vera magis utendi prudentia & dextro amore, quam præpostero odio aut indigna nausea à quibus excipienda. Quapropter, qui inter homines præcipue, qui appetitum ratione & iudicio regere debent, hoc affectuum errore tracti eo prorumpunt, ut animi quos, ingenijq; bona reprobent, vituperandi potius quam excusandi sunt, & perversæ stoliditatis arguendi. Etenim qui prudentes sunt, qui puram possident animam, qui boni sunt, qui legitime utuntur donis naturæ eamq; ducem sequuntur; eos, quoniam quæso pacto mihi persuadebis, animum posse inducere, ut rebus bonis neglectis contrarijs delectentur? Qui verò aut mentis oppositæ laborant, aut propria animi malitia atq; obscenitate sunt infecti, aut prava impiorum consuetudine dementati; aut circæi stygij Incantatoris artibus fascinati: ecquis mirabitur, Auditores, his suavissimum virtutis atq; honestatis thymiamæ terribilissimum esse fœtorem sevasq; Mephitim? Quemadmodum asinus nullæ Muscæ, nullis fidibus, harmoniam quamvis jucundissimam reddentibus, afficitur, aded ut locum proverbij dederit: Asinus ad lyram, Asinus ad tibiã, in ineptos stipes & caudices dici solitis: aut quemadmodum ipsi etiam porci tubarum clangorem quidem audiunt, verum tantum abest, ut eo ad pugnam animentur, ut potius fugiant, & in latebras cæno & fœtore squalidas sese proripiant: Ita invenias non paucos tam crasso iudicio & omnis salis inopes homunciones, ut ea, quæ bene, rectè & egregie dicuntur vel aguntur, audiant, videant, palpent; neq; tamen animadvertant aut intelligant; nedum admirentur aut quicquam ijs moveantur. Graculum novimus avem esse ineptæ molestæq; garrulitatis, obstreperamq; aded, ut à tædiosa vocis loquacitate nomen ipsi inditum putetur, autore Fabio; & quidem haud ἀνόητος. Graculum quippe nullis demulceas fidibus, nullo cantu, ita, ut garritu misso auscultet & aures canenti præbeat; quin potius cum audias jugiter iterato gutturis stridore plures invitare & accersere graculos, quod mutuo garritu strepitus fiat auctior atq; odiosior. Sic agreste & incultum vivit hominum genus, quod bonarum rerum studia & doctrinam non ridere duntaxat & contemnere, verum ijs etiam, qui dexterioris genij ac ingenij sunt, seq; honestatis, & literarum amori consecrarunt, insulse obstrepere, quin & effrenem suam malitiam alijs affricare volupe sibi habeat. Verum enim verò scarabæorum hoc genus mihi videtur induisse naturam. Isti enim in stercoribus atq; excrementis, caprarum præsertim & equorum nascuntur: in stercoribus vivunt: vescuntur stercoribus: ea identidem provolvunt & revolvunt cum quadam quasi oblectatione: in stercoribus educant pullos, toti deniq; ijsdem inhabitant. Quid autem homines illi, quos

quos scarabaeorum representare imaginem dixi, aliud agunt? Nihil aliud, Auditores: excrementa enim mundi, excrementa Diaboli sunt: in excrementis at stercorebus voluptates & delicias suas quaerunt: in res frivolas & inutiles, vanae & evanidas omnem vitam, omnem industriam abijciunt, suosque ad idem studium assuefaciunt, nec ullo bonarum rerum desiderio tanguntur, verentes ne receptione illarum dispendij quid patiantur, perinde ut scarabaei rosarum super ipsos dispersarum injurantur ac extinguuntur odore. Ex quo patet, perquam verissime dici: Nihil cum amarissimo sui & idque non in porcos, animalia bruta duntaxat, sed in eos etiam, qui sub externa & informi hominis forma brutam habent animam, bellè admodum convenire. Exempla si rei lucem afferre censentur: neque haec destituunt assertionem nostram. Ea verò quae hie proferentur, ad duas revocabo classes: quarum una ecclesiasticam, altera scholasticam concernet vitam. In illa igitur en vobis exemplum, quo gravius, quo insignius nullum, & ea re maxime detestandum. De quo ipsum agite audiamus Apostolum, qui 2. Cor. 2. v. 15. & 16. ita literis prodidit: Deo inquit & odore & bona fragrantia Christi sumus, & in his qui pereunt, & in his qui salvi fiunt: his quidem odor vitae ad vitam, illis verò odor mortis ad mortem, De verbi nimirum Ministris, de Apostolis, de semetipso loquitur; imò de Evangelio, de ipso Christo. Quae omnia an bona sint, quis ibi inficias? ejus sane bonitatis ac praesentiae sunt, ut qui id neget, is in religionem, in divinum ordinem, in beatitudinem eternam, in Deum O. M. nefandè & sacrilegè injurius sit. Nihil tamen minus fit, ut, dum verbi Praecones Evangelij divulgatione, vitae sanctimoniam, ardenti ad Deum precatione, patientia in adversis, & alijs id genus exercitijs ad τὸ καλῶν & τὸ πρέπον Ministerij spectantibus, gloriam Dei in omni loco promoveant, multi praefractae cervicis homines quàm qui minime his ipsis afficiantur. Licet enim singula haec jam commemorata coram Deo & Angelis sint quasi quoddam preciosissimi thuris incensum, omnes etiam p̄y & divino consilio obsequentes illis ceu suavissimo unguentorum odore amine capiuntur, attrahantur: incredula tamen, reproba & salutis suae prodiga caterva bestiarum & obscenorum adinstar suum bonos Ecclesiae odores fastidit, delectatur autem mendacio & omnis improbitatis pedore, Christi regnum vesano conatu atque exitalibus oppugnans machinis. Ipsimet vos judicate, annon intergentes à Philosophis? an non in ipso Dei peculio à Phariseis id factitatum sit? ut jam non dicam de tyrannide Regum & Imperatorum, qui hac in re nullis alijs quicquam concesserunt. Historiarum sanè monumenta abundè testantur, quam saepe contra veram doctrinam insurgentes imperum in ejus propagatores

tores fecerint? At iniquas forte: Hæc olim. Quasi verò non hodie etiam
sat gnaviter istud actetur. A quibus verò? A superstite adhuc illa & hinc
inde dispersa Recuritorum turba: à crudelissima illa Bellonæ Muselmannica ad-
dicta gente: ab omnibus, quotquot damnatas quondam hereses postliminio
quasi ab orco in lucem revocant, easq; partim vi, partim astu profeminare mo-
liuntur. Hi quinam sint in suum rejicio forum. Et quis nescit Novatores
nostros? quis ignorat leves istos non levium quorundam antiquitus damnata
levitatis errorum incrustatores? hos se. qui venesca illius Domine divinis in-
mysterijs agnoscunt, alijsq; obrudere conantur imperium. Quem item fugit
Zelus facerrimus Sacerrimi Patris, sede mystica Babylonidos nobilitati; purpu-
ratorum item & insulorum Antistitum: sub quorum signis in suis lacunis
grunniunt, crocitant, rudunt, Sues verè Bœotica Suite, Monachi, Sacrificuli,
Moniales, Corvi purgatoriani, asini deniq; & muli Romanenses sub Papatu;
quem, tanquam sordidissimum Angiæ stabulam, fatorem & abominationem
ad cælum usq; Apocalypsi teste, exhalans, ut Christus Dominus noster post fa-
ctam jam B. Lutheri p. m. ministerio repurgationem, plenè tandem subvertere
maturer, creberrimis suspirijs supplices deprece nos oportet. Hoc autem exem-
plum, justa suspensum trutina, sat firmitatis, arbitror, addet veritati parcomis
nostræ, reverà nimirum nihil sui cum amaricina esse; nec in eo quoad allegori-
cum etiam, quem dicunt, sensum quicquam meriti desiderari. Sed plurane
suppetunt experimenta? Omnino: nam si hoc in viridi sit ligno, in arido quid
fiet? Alterum ergo, & id quidem scholasticum, nunc annectam, cumq; eo di-
cendi sinem faciam. Regi Colcherum Aëtæ viridarium fuisse memorie pro-
ditum est fragrantissimum juxta ac amcniissimum, non solum omni arborum,
herbarum fasculorumq; genere tanquam luminibus exornatum; verùm tribus
etiam fontibus, singulis suis in alveolis gratissimo susurre per medium horti la-
bentibus irriguam, quorum primus lacte, medius vino, oleo tertius exundavit.
Neutiquam verò, Auditores, literæ hic astricti inhereamus, sed cogitemus sa-
pientem Antiquitatem ejusmodi narrationibus res longè gravissimas, veluti
imaginibus & picturis quibusdam adumbrare potius voluisse, quàm quod res
ipsa ita sese habeat. Et quidem, nî aberro, depictas hoc horto hisq; fontibus
Veteres voluerunt Scholas & Academias. In his enim verè odoriferi spectan-
tur, carpuntur colliguntur, flores, doctrinarum puta, artium ac scientiarum
præceptiones atq; utilitates; flores, qui nunquam flaccescunt, nunquam max-
cescunt, odorem deperdunt nunquam; flores, quos in hisce vireis mature ac
felicitè decerpisse, plus quàm regie dignitatis res est. In his quoq; scaturiens

tres illi fontes, liquore ebullientes, quovis lacte, quovis vino & oleo quovis præ-
 stantiori. *Qua* in re non inepte *facere* videntur, qui primo fonticulo, lacteo vi-
 delicet, Logicam comparant, cujus instructis teneri animi veluti lacte primò
 omnium imbuendi sunt, donec ætate & judicio provectiores ad gustum secundi
 fontis, vino manantis, admitti possint, quem Ethica, Physica & Mathematica
 referre non incongruè dicuntur. Hoc fonte labra qui bene proluit sua, is de-
 mùm confirmato jam & roborato ingenio tertij fontis fluentum consultò adire
 potest, capite triplici tripliciq; olei genere propullulantis, seq; aut Theologie, aut
 Jurisprudentiæ, aut Medicinæ balsamo quasi unctum ad vitæ quoddam munus
 obeundum promptiorem efficere. Ceterùm haud injuria hortis & viridarijs
 Lycæi ac Scholæ comparantur. Nam eadem ferme cum hsdem sorte fruun-
 tur. Sicut enim illis talpæ, mures, ac imprimis apri & sues infesti sunt: ita
 nullum reperis literarium viretum, quod suos non habeat porcos, florido &
 vernanti ipsius statui suneflos, inq; vastationem ejus quasi juratos depopulato-
 res. At quinam illi? Non unius sanè generis sunt. Primò enim ibi consti-
 citur degenerum adolescentum quidam manipulus, qui sub mentita humanita-
 tis & industriæ persona in talis quidem horti pomæria intromissi, postea verò
 quam in excolendo eo lingua dextraq; sponponderant, negligentes operam, nihil
 magis quam suum officium faciunt. Et parum his esset culturæ hortuli talis
 proprijsq; studijs tantum tribuere temporis, quantum sus consumit in cæli con-
 templatione, nisi etiam tùm Præceptoribus ac Doctoribus, partim iniquis ac fa-
 tuis operarum censuris, partim enormi & ferina contumacia ingenium suum
 probarent; tùm alijs, qui doctrinarum suavitate capti pulchriores subinde floscu-
 los decerpere, atq; artium, quas τῶν καλῶν τῆς πόλεως meritiò dixit Xenophon,
 liquoribus sese delibatos reddere pro viribus & ingenij captu laborant, propu-
 diosis scommatibus atq; scurrilibus exagitationibus oggrunnirent, suumq; eos in
 contubernium raptitare anniterentur. Qua quidem protervia septenmerò
 quoq; efficiunt, ut docendi discendiq; ardor in multis refrigescat. Ut enim por-
 corum grunnitu maximus elephantorum numerus, armato milite instructus in
 fugam conjici potest, id quod in Megarensium quadam cum Antipatre pugna
 factum legimus: sic animadvertas hosce malevolos importunitate sua quorun-
 dam animos ita disjicere, ut in medio studiorum cursu huc rariò fatiscant.
 Post hos aliud sese offert agmen eorum, qui literis & studijs liberalioribus, si non
 τῶν ἀρετῶν, cladem cererè, aut labem solummodò aliquam intentare non
 verentur, qui ipsi diversorum itidem sunt generum. Alij enim sunt, qui post-
 quam studia literarum vix à primo limine salutarunt, suprâ descripti viridarij

fragrantiam vix subodorati sunt, ejusdemq; fontes, ne primoribus quidem labris, quantum vel canis è Nilo degustarunt, mox ubi advertunt, quod nihil ibi votis respondeat, nihil palato sapiat, naribus suis conveniat nihil: subita penititudine correpti pedem referunt, & ad volutabra redeunt, h. e. studijs valero jusis illiberalia iterum & sordida questus aucupia capeffunt. O verò spūto homines dignos, & parū abssimiles, ne dicam æmulos porci istius, qui elegantis quadam erudite Verustatis fabula famosus est. Commemorantur enim animalia bruta in celebri quondam panegyri solemnes apparasse epulas, mensis exquisitissimis luxuriantes, ad quas cum & serosa quadam suo cum comitatu adventasset, statim in ingressu quæssivisse fertur: an etiam siliquæ ibi adessent? quæ quia jure neglectæ erant, ipsa cum fastidio conviviij abijt. His si adjungas, assidendum autem puto, illud hominum genus, quod politioris literaturæ planè ἀπερσοῦν est, exurget hinc vassissimus ille vulgi exercitus, quem beluam multorum capitum non abs re Horatius dixit. In quo plerosq; literas tam amaro quàm odisse, quis credat? Si enim amarent, utiq; vel teneros suos unguiculos saltem & pueritiæ adolescentiæq; annos ipsis consecrassent: aut ceriè, si id parentum fortè neglectum incuria, ipsi jam parentes facti, liberos suos majori cum diligentia, majori cum liberalitate præceptis illarum informandos tradere-
rent; si amarent, utiq; earum cultores uberiori honore prosequerentur, majori complecterentur favore; si amarent, utiq; ipsorum famam à viperinis & perniciosis moribus promptius vindicarent; si deniq; amarent, utiq; muldò minus ipsi in congressibus suis bonos & honestos viros, Musis deditos, tam nefariè ac impudentèr convivijs proscinderent. Et quanquam excusabiles quodammodo ex his aliqui videntur, dum in ipsis ignorantie cujusdam prætextus sese offendit: excusatio tamen est illa minimè ferenda: quandoquidem affectata ignorantia nullis valere culpa vel potest vel debet. Ast ipsam in vulgo obtinere, non est obscurum. Nam ea Virtutis atq; Hon. status vis est, dicente Cicerone, ut natura & specie sua per se placeat, invitos & ignorantes in sui admirationem rapiat. Cujus etiam rei in multis ejus farine contemptoribus ac oforibus haud levia sese exerunt indicia, quoniam videmus eos multoties illi, quem absentem miserè & indignis modis lancinant, præsentem qui cumq; exhibere honorem, nisi frontem omnino perfricuerint. Si propiores hujus in his odiij causas præter supra recensitas quaris due præ cæteris eminent. Una Insuetudo est, cui non omnimodò nihil tribuendam: nam verissime dicitur, Ars non habet oforem nisi ignorantem, quæ tamen criminis immunitatem, uti dictum, non meretur. Accedit in multis, in multis sola dominatur juncta Invidiæ Ambitiò, cujus stimulis furiosè

riose agitantur, aded ut sudas sit in oculis, quando doctos sibi præferri cernunt. Ipsi enim magnificeri & supra reliquos extolli contendunt, sed parùm felici cum successu: nam seculentæ nimis & piceæ sunt animæ, quæ per se à natura fundam petunt. Quare eò minus de illorum morositate laborandum est, & stolidam ipsorum molimina risu magis quàm indignatione mactanda veniunt: quid enim suis cum amaricino? Alij verò sunt, qui non ita derepente absterveri se sinunt, sed animo collecto ad tempus bene longum in studijs versantur, & quandoq; parum abest, ut solide eruditionis culmen attingant; nihil tamen minus sit (nescio quo malo) ut sapiuscule bove devorato in cauda, quod ajunt, desiciant, à Musarum partibus desiscant, & alijs vitæ generi sese immergant. Quod ipsum tamen illis vitio aut dedecori vertendum esset nulli; neq; etiam inde mali aut incommodi quippiam in literas & literatos redundat: verum hoc est quod querimus, hæc illa turpitudinis plena res est, quòd cum studiorum professione & tractatione, omni simul literarum & literatorum amore abdicant sese, animumq; assumunt à Musis alieniorem. Unde fit, ut, dum non amant, tacitum odium contrahant, quod protractu temporis in actum & lucem erumpere solet. Et hi interdum evadunt in hostes literatorum insensissimos, Omnis quippe apostata, ut commune habet dictærium, est persecutor sui ordinis. Quis vero præter hosce dicatur literis cœtum odio ac insidijs prosequantur, dum etiamnum ipsi studijs immorantur, & nihil honoris, nihil rei possident, quæ non literis sit acceptum ferendum, hi prorsus execrandi & hominis appellatione indigni videntur. Nos autem, quando hoc fortè evenire videmus, neq; miremur, neq; offendamur nimium, memores tum hujus nostri quàm certissimi adagij: Nihil cum amaricino sui; tum illius quod dicitur: Nullum animal venenatum esse, quod sui antipharmacum secum non habeat. Longior essem, & pluribus hæc persequerer, nisi, præterquam quod tempori parcendum est, scirem, illa tum cuius ad nauseam usq; obvia, tum non omnibus æquè grata esse. Quapropter Orationis vela contraho, spe fretus indubia, cognitum jam satis esse, quàm verissima simul ac elegantissima sit Gnomo nostra, quomodoq; ea locum inveniat non in bruto tantum, sed & rationis capaci animantium genere, quod ejus interdum est stoliditatis, ejus malitiæ, ejus impuritatis, ut obstupescas: Diaboli autem & pravorum affectuum furij magis obnoxium, quàm ut existimari possit. Quæ cum ita sint, Auditores, dictam perversitatem in corruptis istiusmodi animis eo cum assensu admittetis, qui dexteritati in prudentibus non est denegandus; admiratione autem ranta, quæntam vel asinorum ruditas, vel graculorum garrulitas, vel obsca-

tas sca-

res scarabæorum, vel suum deniq; spurcitiis apud quempiam fas est mereri.
Vos autem commilitones, nil horum morati, pergite, atq; in id studium, in quo
estis, incumbite. Supplices verò ante omnia mecum vos Deo abijcite, orantes,
ut vineam suam, h. e. Ecclesiam puram sonantem doctrinam inter nos planta-
tam ad posteros propagare annuat, eamq; ab omni depopulantium ac depræ-
dantium violentia indemnem servet: cum primis verò nostræ nobis Academiæ
ROSETUM ac Viridarium æternùm florere faciat, atq; ab omni barbarie
& pagano squalore mundum conservet: tum aprorum & suum represso impe-
tu ab omni vastitatis & solitudinis malo defendat. Faxit idem, ut suavissimi
ejus odores feliciter undiquaq; diffusi, ejusdemq; rivuli in omnes omnium vitæ
ordinum partes feliciter traducti, boni publici ubertatem quàm feli-
cissimè promoveant, in hominum salutem ac magni
sui nominis gloriam.

D I X I.

DIXI

